

ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡିକର କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ବ୍ୟବସାୟ

ଏଫଏସସି.ବିସି. ୧୨୦/୨୪.୦୧.୦୧୧/୨୦୦୦-୦୧

ମଇ ୧୨, ୨୦୦୧

ସମସ୍ତ ଅନୁସୂଚୀତ ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତି

(କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଗ୍ରାମାଣ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡିକ ବ୍ୟତୀତ)

ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡିକର କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ବ୍ୟବସାୟ

କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ପ୍ରାପ୍ୟ ରାଶି ଆଦାୟ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଦିଗଗୁଡିକୁ ଅନୁଭୂତ କରି କେତେକ ବ୍ୟାଙ୍କର କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ବ୍ୟବସାୟ ଉପରେ ଆମ୍ଭେ ଏକ ବିଶେଷ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲୁ। ଅଧ୍ୟୟନ ରିପୋର୍ଟ ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ସେମାନଙ୍କର ମତାମତ ପାଇଁ ପଠାଯାଇଥିଲା।

ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳିଥିବା ଉତ୍ତରକୁ ଆଧାର କରି, ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅତିରିକ୍ତ ସୁରକ୍ଷାବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କଲେ କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ପରିଚାଳନା ସୁସ୍ଥ ବିଜ୍ଞତା ସମ୍ପନ୍ନ ଓ ଲାଭ ଦାୟକ ମାର୍ଗରେ ଅଗ୍ରଗତି କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ ହୋଇପାରିବ।

(କ) ପୁରୁଣା ବକେୟ ରାଶି ଆଦାୟ :

କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ରାଶି ଏକ ବନ୍ଧକ ରହିତ ରାଶି ଅଟେ। କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ଦେୟର ପରିଶୋଧ ମୁଖ୍ୟତଃ କାର୍ଡ ଧାରୀଙ୍କ ପରିଶୋଧ କ୍ଷମତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ବ୍ୟବସାୟରେ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ମୂଳକ ପରିବେଶ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଉପରେ ମୋଟ ଦେୟ ରାଶିରୁ କେବଳ ସର୍ବନିମ୍ନ ମାସିକ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ଭିତ୍ତିରେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟାଙ୍କର ଏକାଧିକ କାର୍ଡ ଧାରଣ କରିବା ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିଛି। ତେଣୁ କାର୍ଡ ଧାରୀମାନେ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେୟ ପରିଶୋଧ କରି ଚାଲିବା ଯୋଗୁଁ ଅନେକ ସମୟରେ ନିଜର ଦେୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ପରିଶୋଧ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନେ ଜାଣନ୍ତି କାର୍ଡ ସଂଚାଳନ ମୋଟ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ରାଶି ସଙ୍କଟ ସୃଷ୍ଟି କରେ। ଦେୟ ଗ୍ରହଣ ମାନ ହ୍ରାସ ର ଉଚ୍ଚ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆୟବ୍ୟୟ ବିବରଣୀ ପରିଚାଳନାରେ ସ୍ପଷ୍ଟତା ଏହି ସଂକଟ ବୃଦ୍ଧି କରିଦିଏ ଏବଂ ବକେୟ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡିକର କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ବିଭାଗରେ ଅଣ ଉପାର୍ଜନକ୍ଷମ ପରିସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ଦାୟି ହୋଇପାରେ। ଏଣୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନେ ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟରେ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଖିଲାପକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ଏବଂ ରାଶି ତଥା ବକେୟ ପ୍ରାପ୍ୟ ଆଦାୟ ସୁସଂହତ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ। ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନେ ସେମାନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀର ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଏହିଗରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଯୋଜନାମାନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ପାରନ୍ତି କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡର ବକେୟ ଦେୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ଏକେଣ୍ଡ ନିୟୋଜିତ କରିବା ସମୟରେ ଭାରତୀୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ନିରୂପଣ କରାଯାଇଥିବା ଆଚାର ସଂହିତା ଗୁଡିକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି।

(ଖ) କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡଧାରୀଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନାର ଆଦାନପ୍ରଦାନ

କ୍ରେଡିଟ୍ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଗୁଣମାନକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଦ୍ୱାରା କ୍ରେଡିଟ୍ ସଂକଟକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା ତଥା ନୂତନ ଅଣ-ଉପାର୍ଜନକ୍ଷମ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ବୃଦ୍ଧିକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମନ୍ତେ କ୍ରେଡିଟ୍ ସୂଚନା ବ୍ୟୁରୋଗୁଡିକର ଗଠନ କରାଯାଉଛି। ସେମାନଙ୍କ କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡ ବ୍ୟବସାୟରେ ଗ୍ରାହକ ମନୋନୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅଧିକ କ୍ରିୟାଶୀଳ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କୁ ଏହିଭଳି ଏକ ବା ଏକାଧିକ କ୍ରେଡିଟ୍ ସୂଚନା ବ୍ୟୁରୋର ସଭ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି। ବ୍ୟବସାୟରେ ଖିଲାପ ଠାରୁ ସତର୍କ ରହିବା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ନିକାରାତ୍ମକ ଫାଇଲ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡିକରୁ ସୁଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି।

(ଗ) ଜାଲିଆତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ନିମ୍ନ ବିଷୟମାନ କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡଗୁଡିକର ସାଧାରଣ ଜାଲିଆତିମୂଳକ ବ୍ୟବହାର ପଛତି ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଭୂତ:

- ଦରଖାସ୍ତ କରିବା ସ୍ତରରେ ଜାଲିଆତି
- ହଜିଯାଇଥିବା/ଚୋରି ହୋଇ ଯାଇଥିବା କାର୍ଡଗୁଡିକର ଅପବ୍ୟବହାର ଏବଂ ବାସ୍ତବ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତଗତ ହୋଇନଥିବା କାର୍ଡ
- ନକଲି ତଥା ପରିବର୍ତ୍ତିତ କାର୍ଡ
- ବ୍ୟବସାୟିକ ଓ କାର୍ଡଧାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚକ୍ରାନ୍ତ

ଉପରୋକ୍ତ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଗଠିତ ହେଉଥିବା ଜାଲିଆତି ପ୍ରତିହତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କୁ ଏକ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରଣାଳୀର ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି । ଜାଲିଆତି ନିରୋଧୀ କମିଟି/କାର୍ଯ୍ୟଦଳ ମଧ୍ୟ ଗଠିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଜାଲିଆତିକୁ ନିରୋଧ କରିବା ପାଇଁ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଜାଲିଆତିର ଫଳପ୍ରଦ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟନ୍ ଦିଗରେ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥାନ୍ତି । ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନଙ୍କୁ ଏଭଳି ଜାଲିଆତି ନିରୋଧୀ କମିଟି/କାର୍ଯ୍ୟଦଳରେ କ୍ରିୟାଶୀଳ ଭାବେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ମରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ।

(ଘ) ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ

କାର୍ତ୍ତ ପରିଚାଳନା ପ୍ରକ୍ରିୟା ତଥା ଆକାଉଣ୍ଟ ଗ୍ରହଣୀୟତା, ବିଲ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ସମାଶୋଧନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ପର୍କିତ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦକ୍ଷ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫିସ୍ ସମାଧାନ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ସମାଧାନ ରହିଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନାଗତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଘଟୁଥିବା ବିକାଶଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉଛି ।

(ଙ) କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ତ୍ତ ଉପରେ ଫିସ୍/ଦେୟ

କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ତ୍ତ ପରିଚାଳନାଗତ ସେବା ପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟାଙ୍କମାନେ ଫିସ୍ ଆଦାୟ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ସଦସ୍ୟତା/ପ୍ରବେଶିକା ଦେୟ, ନବୀକରଣ/ବାର୍ଷିକ ଦେୟ, ଅବାଞ୍ଚି କ୍ରେଡିଟ୍ ସୁବିଧା ଉପରେ ସେବା ଦେୟ ଏବଂ ପିରିଶୋଧ ବକେୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦଣ୍ଡ ଦେୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ମୌଳିକ କୋରିମାନାମୂଳକ ଦେୟ ପରିମାଣ ସମ୍ପର୍କରେ କାର୍ତ୍ତ ଜାରିକର୍ତ୍ତା ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ କାର୍ତ୍ତ ଧାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାରମ୍ବାର ବିବାଦ ଉପୁଜିଥାଏ । ବ୍ୟାଙ୍କମାନେ କାର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ଆବେଦନ ପୂର୍ବରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିନଥିଲେ, କାର୍ତ୍ତ ଧାରୀ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ କରିବା ସମୟରେ ଗ୍ରହଣ ହୁଏ ଫିସ୍/ଦେୟ ବାବଦରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଅବଗତ କରାଇବା ଉଚିତ୍ । ବିଶେଷତଃ, ସଦସ୍ୟତା/ନବୀକରଣ ଦେୟ ବ୍ୟତୀତ, ବିଲ୍ ମୁ ତଥା ଖିଲାପି ପରିଶୋଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଦାୟ କରାଯାଉଥିବା ସୁଧର ହାର ସମ୍ପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କମାନେ କାର୍ତ୍ତଧାରୀଙ୍କୁ ସୂଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୨. ଦୟାକରି ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ୱୀକାର ପତ୍ର ପ୍ରେରଣ କରନ୍ତୁ ।

ଆପଣଙ୍କ ବିଶ୍ୱସ୍ତ,
(କେ. ସୀତାରାମୁ)
ମୁଖ୍ୟ ମହାପ୍ରବନ୍ଧକ